

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/897/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113226672
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3113226672.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Martinákovovej v právnej veci navrhovateľa C. Y., bytom K. XXX, zastúpeného I. S. T., advokátkou so sídlom v J., C. X proti odporkyni C. Y., bytom K. XXX, zastúpenej JUDr. S. X., advokátkou so sídlom v P., G. XX/X, o zrušenie vyživovacej povinnosti k plnoletému dieťaťu, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 14. augusta 2014, č. k. 15C/123/2013-209 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vo výroku I. zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa k odporkyni, určená uznesením Okresného súdu Trenčín, č. k. 11C/181/2011-60 zo dňa 29.11.2011, na sumu 110 Eur mesačne, a to s účinnosťou od 29.10.2012. Vo výroku II. navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že naposledy bola vyživovacia povinnosť navrhovateľa k odporkyni, určená uznesením Okresného súdu Trenčín o schválení zmiernu č. k. 11C/181/2011-60 zo dňa 29.11.2011, na sumu 110 Eur mesačne. Z listinných dôkazov ďalej zistil, že odporkyňa v máji 2012 ukončila štúdium na strednej škole maturitnou skúškou. Od 01.09.2013 sa stala študentkou 1. ročníka externého bakalárskeho štúdia Fakulty managmentu Univerzity Komenského v Bratislave. Na vysokoškolské štúdium dennou formou v nasledujúcom školskom roku nebola prijatá. Z prehľadu doloženého súdu zo strany Sociálnej poisťovne, a.s., bolo preukázané, že odporkyňa už počas štúdia na strednej škole pracovala u 6 zamestnávateľov, naposledy v období od 20.01.2012 do 23.03.2012 v spoločnosti E. s.r.o. a od 21.03.2012-12.04.2012 v spoločnosti Da E. art, s.r.o.. Po ukončení strednej školy sa zamestnala od 16.08.2012-17.08.2012 v spoločnosti Q. Q. a.s., od 29.10.2012-14.12.2012 v S. T. SLM., s.r.o., od 30.01.2013-31.01.2013 v spoločnosti C., s.r.o.. Z prehľadu je navyše zrejmé, že odporkyňa pracovala aj v období po prijatí na externé štúdium, a to v spoločnosti P., s.r.o. do 19.09.2013, v spoločnosti C. SLM. s.r.o. od 14.10.2013-17.10.2013 a spoločnosti IN D. s.r.o. od 23.10.2013-31.10.2013. Z lekárskeho správy vyplýva, že odporkyňa je dlhodobo liečená v psychiatrickej ambulancii pre poruchu príjmu potravy. Podľa odporúčaní ošetrojúceho lekára by bola pre ňu vhodnejšia denná forma štúdia, pravidelný režim práce, odpočinku, biorytmov i stravovania. Môže pracovať s tým, že nie je žiaduce, aby pracovala v tých oblastiach pracovného trhu, kde prichádza do styku s potravinami (potravinarstvo, obchod, služby), nakoľko trpí poruchou kontroly nad príjmom potravy. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je obmedzené na obdobie, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a podobne. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom vzniká a zaniká zo zákona. Zaniká v prípade, ak odpadli zákonné podmienky pre existenciu tejto povinnosti. V prípadoch, keď vyživovacia povinnosť bola určená rozhodnutím súdu, zruší sa rovnakým spôsobom. Vyživovacia povinnosť rodičov

voči deťom zaniká v prípadoch, keď dieťa nadobudne schopnosť samé sa živiť. Okamih, kedy nastane takýto právny stav, závisí vždy od okolností konkrétneho prípadu. Podľa ustálenej súdnej praxe nie je oprávnené dieťa schopné sa živiť za situácie, že sa pripravuje sústavne na budúce povolanie riadnym štúdiom a z toho dôvodu je samé odkázané na krytie odôvodnených nákladov zo strany povinných rodičov. V tomto prípade odporkyňa síce študuje na vysokej škole, ale externou formou. Takáto forma štúdia predpokladá, že štúdium sa vykonáva popri zamestnaní, predpísané prednášky a semináre sú tomu prispôsobené a nakoniec nie sú ani povinné. Zdravotný stav odporkyne jej umožňuje pracovať s konkrétnymi obmedzeniami, napriek nim má odporkyňa širokú škálu možností práce. Súd teda dospel k záveru, že v súčasnosti nie sú splnené podmienky k tomu, aby vyživovacia povinnosť navrhovateľa ďalej trvala, preto návrhu vyhovel a zrušil vyživovaciu povinnosť s účinnosťou v zmysel návrhu, teda odo dňa, kedy si odporkyňa našla trvalejšie zamestnanie. Právne vec posúdil podľa § 62 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Navrhovateľ bol v konaní úspešným účastníkom, patrila by mu podľa § 142 ods. 1 O.s.p. náhrada trov konania, túto mu súd nepriznal, použijúc mimoriadne ustanovenie § 150 O.s.p., pričom zohľadnil finančnú situáciu odporkyne.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa. Dôvodila tým, že z dikcie § 62 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do tej doby, kým deti nie sú schopné sa samy živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, príjem náhodného, resp. nepravidelného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Mala za to, že z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti, jednoznačne je len situácia, keď dieťa získa trvalý pravidelný príjem, či už zo závislej činnosti, podnikateľskej činnosti a podobne. Aplikačná prax vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky až ukončením štúdia, keď pojem sústavná príprava na budúce povolanie si pre svoje potreby definujú viaceré zákony, čo môže byť pre súd určitou pomôckou, avšak vždy treba vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Vzhľadom na situáciu na trhu práce, existenciu oveľa širšieho okruhu foriem štúdia, dopĺňanie jazykových znalostí, rekvalifikačné kurzy je náročnejšie ustálenie okamihu nadobudnutia schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Je treba vziať do úvahy na jednej strane záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, avšak na druhej strane oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti. Na základe uvedeného zastávala názor, že ako plnoletá dcéra navrhovateľa doposiaľ nenadobudla schopnosť sama sa živiť. Bolo preukázané, že odporkyňa riadne študuje magisterské štúdium a až po jeho úspešnom ukončení bude mať ukončené vysokoškolské štúdium druhého stupňa, ktoré bude možné považovať za úplné ukončenie prípravy na budúce povolanie. Samotná okolnosť, že odporkyňa si je schopná nájsť zamestnanie, ktoré jej umožňuje príležitostne si zabezpečiť finančné prostriedky, nie je dôvodom pre zrušenie vyživovacej povinnosti. Získanie vysokoškolského vzdelania jej nepochybne umožní lepšie uplatnenie sa na trhu práce. Ďalej namietala, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nespĺňa kritérium ust. § 157 O.s.p., jeho závery uvedené v odôvodnení nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, čo robí rozhodnutie nepreskúmateľné. Poukázala tiež na to, že je dlhodobo liečená v psychiatrickej ambulancii pre poruchu príjmu potravy a podľa odporúčania lekára, by pre ňu bola vhodnejšia denná forma štúdia, pravidelný režim práce, odpočinku i stravovania. Práca na zmeny a práca na dlhšie zmeny preto nie je pre ňu vhodná. Považovala za preukázané, že nemá pravidelný príjem. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietne alebo rozhodne o znížení vyživovacej povinnosti na sumu 80 Eur mesačne.

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne uviedol, že právne názory odporkyne uvedené v odvolaní sú absolútne nesprávne. Namietal, že neexistuje akási „ustálená judikatúra“ o tom, že schopnosť dieťaťa samo sa živiť je určená len reálnym získaním trvalého pracovného pomeru a trvalého príjmu. Naopak, existuje ustálený právny názor, že ku vzniku schopnosti dieťaťa samo sa živiť postačí len potenciálna existencia možnosti, či schopnosti dieťaťa sa zamestnať. Odporkyňa ukončila k 31.05.2012 riadnu prípravu na povolanie, a to ukončením štúdia na strednej škole, o čom súdu doložila maturitné vysvedčenie, ďalej je preukázané, že odporkyňa sa po skončení školy zamestnala a tak preukázala, že je schopná vzhľadom na svoje zdravotný stav a dosiahnuté vzdelanie sa živiť. Odporkyňa bola tiež dlhodobo v období od 19.03.2013 do 19.09.2013 zamestnaná v trvalom pracovnom pomere v spoločnosti P., a.s., a tento pracovný pomer bol ukončený zo strany odporkyne svojvoľne dohodou, iba na jej žiadosť. Z ďalších viacerých zamestnaní odporkyňa svojvoľne odišla po jednom alebo dvoch dňoch,

alebo vôbec nenastúpila, čo jednoznačne preukazuje nevôľu odporkyne pracovať, jej snahu zneužívať rodičovskú vyživovaciu povinnosť, a to len a len z dôvodu jej negatívneho postoja k práci. Schopnosť odporkyne samostatne sa živiť nebola spochybnená ani priloženými lekárskymi správami. K externému štúdiu odporkyne uviedol, že k tomuto štúdiu sa odporkyňa rozhodla až po 1 roku a 4 mesiacoch od ukončenia stredoškolského štúdia a takéto štúdium preto nemožno považovať za riadne pokračovanie v štúdiu. Ide o štúdium popri zamestnaní, a teda už samotná podstata tohto štúdia predpokladá, že ho dieťa vykonáva popri zamestnaní a súčasne predpokladá, že dieťa je schopné samé sa živiť. Zmyslom a účelom teda je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné samé sa uspokojovať svoje potreby, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť. K námietke odporkyne, že napadnutý rozsudok neobsahuje náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p. uviedol, že súd prvého stupňa v merite veci vykonal všetky navrhnuté dôkazy potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza zo správneho posúdenia veci a je dostatočne odôvodnené. Navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania, trov právneho zastúpenia vo výške 228,81 eur, ktorý zároveň vyčíslil.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania /§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p./ a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie o zrušení vyživovacej povinnosti navrhovateľa k odporkyni na tom právnom názore, že podľa ustálenej súdnej praxe nie je oprávnené dieťa schopné samé sa živiť za situácie, že sa pripravuje sústavne na budúce povolanie riadnym štúdiom a z toho dôvodu je samé odkázané na krytie odôvodnených nákladov zo strany povinných rodičov. V tomto prípade však odporkyňa síce študuje na vysokej škole, ale externou formou a takéto štúdium predpokladá, že štúdiom sa vykonáva popri zamestnaní, predpísané prednášky a semináre sú tomu prispôbené a nakoniec nie sú ani povinné. Odporkyňa má ukončenú stredoškolské vzdelanie a jej zdravotný stav umožňuje pracovať s konkrétnymi obmedzeniami, napriek nim má odporkyňa širokú škálu možností práce. Za týchto okolností dospel k záveru, že odporkyňa je schopná sama sa živiť a preto zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa k odporkyni.

Odvolací súd tento právny záver súdu prvého stupňa považuje za správny, stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam odporkyne uvádza nasledovné:

Pokiaľ odporkyňa namieta, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nie je dostatočne odôvodnený a tým je nepreskúmateľný, odvolací súd konštatuje, že táto námietka neobstoí, nakoľko rozsudok obsahuje všetky zákonné náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p., keď súd prvého stupňa stručne a jasne v ňom opísal stanoviská a argumentáciu obidvoch strán, z ktorých dôkazov vo veci vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení týchto dôkazov riadil, a ako vec posúdil po právnej stránke. Skutočnosť, že odporkyňa sa s právnym názorom súdu prvého stupňa v danej veci nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o nedostatočnom odôvodnení a nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku.

Pokiaľ ide o odvolacie námietky odporkyne o nesprávnom právnom posúdení veci, podľa názoru odvolacieho súdu ani tieto neobstoja.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

V danej veci sa rozhoduje o trvaní vyživovacej povinnosti otca k dospeljej dcére /vo veku 21 rokov/. I keď samotné dosiahnutie plnoletosti u dieťaťa nemá na trvanie vyživovacej povinnosti hmotnoprávny význam, súčasne je však zrejmé, že odlišná situácia je u maloletého dieťaťa, ktoré je vzhľadom na stupeň svojho fyzického a psychického vývoja celkom alebo prevažne odkázané na výživu od svojich rodičov a u dieťaťa plnoletého, u ktorého by malo všeobecne platiť, že bude vyvíjať primerané úsilie smerujúcu

k tomu, aby sa uživilo samo, pokiaľ sa nevyskytnú okolnosti, ktoré tomu celkom alebo čiastočne bránia. Vek dieťa je teda jedným z kritérií pri rozhodovaní o existencii a výške vyživovacej povinnosti rodičov. Treba preto odlišovať prípady pri rozhodovaní o výživnom, kde sa jedná o maloleté dieťa, v ktorom prípade musí byť priznanie výživného zodpovedajúceho odôvodneným potrebám dieťaťa samozrejme pravidlom. U detí plnoletých je však treba na vyživovaciu povinnosť nahliadať optikou výrazne odlišnou, keď plnoleté dieťa by malo byť zásadne schopné postarať sa o seba a dôvod pre určenie vyživovacej povinnosti by preto mal byť odôvodnený konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa vyplýva, že odporkyňa ukončila štúdium na strednej škole /gymnázium/ maturitou dňa 31.05.2012. Po ukončení strednej školy sa zamestnala u viacerých zamestnávateľov, nakoľko nepokračovala v ďalšom štúdiu, a aj po prijatí na externé štúdium v roku 2013 pracovala u viacerých zamestnávateľov. Odporkyňa bola teda schopná sama sa živiť. Pokiaľ ide o externé štúdium odvolací súd zastáva ten názor, že i keď sa takouto formou štúdia odporkyňa pripravuje na prípadné lepšie uplatnenie na pracovnom trhu, jedná sa o také štúdium, ktoré jej umožňuje pracovať. Odporkyňa je už plnoletá osoba, a preto v zmysle už hore uvedeného sa predpokladá, že bude vyvíjať primerané úsilie smerujúcu k tomu, aby sa uživila sama. Pokiaľ ide zdravotný stav odporkyne, ktorý by jej mal brániť v tom, aby si sama zabezpečovala dostatočný príjem pre svoje potreby, odvolací súd poukazuje na lekársku správu MUDr. C. L., všeobecnej lekárnky zo dňa 18.03.2014, a podľa ktorej z dostupných lekárskeho nálezov je odporkyňa t. č. spôsobilá vykonávať sústavné zamestnanie, nutné sú u nej pravidelné kontroly na psychiatrickej a gastroenterologickej ambulancii. Podľa správy MUDr. D. J., psychiatricky zo dňa 17.06.2014 vyplýva, že z psychiatrického hľadiska nie je žiaduce, aby odporkyňa pracovala v tých oblastiach pracovného trhu, kde prichádza do styku s potravinami, nakoľko trpí poruchou kontroly nad príjmom potravy. Odporkyňa podľa názoru súdu, by takto mohla byť v súvislosti s výkonom zamestnania obmedzená len čiastočne.

V zmysle uvedeného odvolací súd nezistil také okolnosti, pre ktoré by odporkyňa nebola schopná sama sa živiť, a ktoré by tak odôvodňovali naďalej trvanie vyživovacia povinnosť navrhovateľa k odporkyni.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p..

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 150 ods. 1 O.s.p., keď z dôvodov osobitného zreteľa nepriznal úspešnému navrhovateľovi náhradu týchto trov.

V § 150 ods. 1 O.s.p. je ustanovené moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania, a to tým, že výnimočne nemusí priznať náhradu trov konania celkom alebo sčasti, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Ide o odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnená tam, kde by strohá aplikácia ustanovenia o náhrade trov konania mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducej tvrdosti. Výnimočnosť prípadu môže spočívať jednak v okolnostiach danej veci, ale i v okolnostiach na strane účastníkov konania. Odvolací súd v danej veci videl dôvody hodné osobitného zreteľa v okolnostiach na strane účastníkov. Išlo o okolnosti, ktoré spočívajú v príbuzenskom vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou ako medzi otcom a dcérou. Práve tieto okolnosti odvolací súd považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa a preto úspešnému navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.